Náučný chodník Plieška

Kraj:	Žilinský
Okres:	Ružomberok
Geomorfologická jednotka:	Chočské vrchy
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Lúčky, Lúčky-kúpele (otočka) a pešo 350 m po ceste smerom do kúpeľov
Východisko:	Lúčky-kúpele, turistické rázcestie Lúčky, Aqua-Vital Park (pri reštaurácii Kúpeľná dvorana)
Trasa:	Lúčky-kúpele – južným úpätím vrchu Plieška – Kalameny, prameň Medokýš
Dĺžka, prevýšenie:	1,9 km, prevýšenie 100 m (opačným smerom 130 m)
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	3

Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa nie je vyznačená ako náučný chodník – je súbežná s modrou turistikou značkou.

Rok otvorenia: 2013

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Občianske združenie Slnkotvor, Americká 572, 034 82 Lúčky, tel. 0910 123 407

Poznámka: Náučný chodník nemá žiadne pomenovanie; býva označený aj ako Chodník sv. Cyrila a Metoda. V databáze ho označujeme názvom projektu, v rámci ktorého bol vybudovaný.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie so súčasným využitím časti blízkeho náučného chodníka Choč v Lúčkach.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Lúčky. Obec s prírodnými liečebnými kúpeľmi na severovýchod od Ružomberka na styku Liptovskej kotliny a Chočských vrchov v ústí horskej časti doliny Teplianky, prerezávajúcej takmer celú šírku pohoria. Dokumentované je osídlenie územia už v mladšej dobe kamennej (eneolit). Najstaršia písomná správa o obci pochádza z roku 1287. Vtedy už na neďalekom vrchu stál Liptovský hrad, ktorý strážil cestu vedúcu z Liptova na Oravu a do Poľska vedúcu práve dolinou Teplianky. Obyvateľstvo sa zaoberalo ovčiarstvom, drevorubačstvom, výrobou šindľov, prácou v travertínových (penovcových) lomoch a od 19. storočia aj pltníctvom. Na križovatke hlbokých geologických zlomov na okraji pohoria tu vyvierajú **minerálne termálne pramene**. Súvisí s nimi i mohutná tvorba akumulácií sladkovodných vápencov (**penovce, travertíny**) vo forme terás, kôp, vodopádu a i. > viac info v samostatných heslách Národná prírodná pamiatka Lúčanský vodopád a Prírodná pamiatka Lúčanské travertíny. V roku 1761 pri prameňoch sadrovcovo-zemitej uhličitej vody s teplotou 23 – 33 °C na severnom okraji obce (už v jej horskej časti) vybudovaním priestranného bazénu zemepánom Adamom Turianskym vznikli **kúpele**, rozšírené boli v roku 1820 a najmä po druhej svetovej vojne, kedy po výstavbe v 60. rokoch 20. storočia sa významne zvýšila kapacita i celkový vzhľad kúpeľného areálu. Po roku 1950 sa kúpele špecializovali na liečbu ženských a onkologických ochorení, po roku 2005 sa pridala liečba ochorení pohybového ústrojenstva (o. i. osteoporózy), tráviaceho ústrojenstva, chorôb z povolania, z porúch látkovej výmeny a žliaz s vnútornou sekréciou a netuberkulóznych chorôb dýchacích ciest. Minerálna voda sa používa v bazénoch, kúpeľoch a je vhodná aj na pitie (prístupné i verejnosti). Od roku 1820 stojí v obci klasicistický kostol Povýšenia svätého Kríža s výmaľbou Jozefa Hanulu z roku 1899. Pozoruhodnou pamiatkou je kúpeľný dom vybudovaný v rokoch 1943 – 1948 podľa projektu Michala Milana Harminca (liečebný dom Liptov).

Plieška (977 m n. m.). Zalesnený vrch s dvoma vrcholmi a strmými svahmi v južnej časti Chočských vrchov pri ich juhovýchodnom okraji nad Liptovskou kotlinou na sever od obcí Lúčky a Kalameny medzi dolinami Teplianky a Kalamenianky. Juhovýchodná časť masívu včítane nižšieho z dvoch vrcholov (930 m n. m.) je budovaná kriedovými slienitými vápencami a slieňovcami krížňanského príkrovu, menšiu severozápadnú časť s hlavným vrcholom budujú triasové ramsauské dolomity chočského príkrovu, v menšej miere i gutensteinské vápence. Na juhozápadnej strane vo vrcholovej časti svahu vystupujúce podložie tvorí na dlhom úseku skalné steny. Vrchol, poskytujúci obmedzené výhľady, je prístupný neznačenými lesnými cestami resp. chodníkmi.

Kalameny. Malá obec na severovýchod od Ružomberka pri severozápadnom okraji Liptovskej kotliny pod úpätím Chočských vrchov, intravilánom sa primkýnajúca k intravilánu susednej obce Lúčky. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1375. Miestni zemania si tu postavili päť kúrií. Jej história je úzko spätá s neďalekým, vysoko nad obcou ležiacim **Liptovským hradom** (pozri samostatné heslo). V obci je kostol sv. Petra a Pavla, pred ktorým stojí drevené súsošie svätých Cyrila a Metoda. Obec sa rozkladá v zvlnenej krajine popri Kalamenianke nad jej ústím do Teplianky v území budovanom flyšom, čiastočne postihnutom zosuvmi. Povyše nej, v ústí horskej, vyše 5 km dlhej doliny Kalamenianky, ktorá naprieč prerezáva pomedzi masívy Havrania – Plieška na jednej strane a Sielnická hora – Liptovský hrad na druhej strane celé Chočské vrchy, sa na križovatku hlbokých zlomov na kontakte kotliny a pohoria viaže minerálny prameň **Medokýš**. V jeho blízkosti v rámci hydrogeologického prieskumu prírodných liečivých zdrojov blízkych kúpeľov v Lúčkach vznikol geotermálny vrt – zdroj termálnej, asi 33 °C teplej vody, ktorá plní vybudované **jazierko** veľkosti asi 20 × 10 m, voľne prístupné verejnosti s celoročnou možnosťou kúpania.

Národná prírodná pamiatka Lúčanský vodopád, **Prírodná pamiatka Lúčanské travertíny** a **Národná prírodná rezervácia Choč** > pozri náučný chodník Choč

Liptovský hrad > pozri náučný chodník Kalameny – Liptovský hrad

Chočské vrchy. Plošne neveľké jadrové pohorie pretiahleho západo-východne orientovaného pôdorysu medzi Ružomberkom, Kvačanmi, Veľkým Borovým a Vyšným Kubínom, v ktorom kryštalické jadro nevystupuje na povrch. Je teda budované najmä mezozoickými vápencami a dolomitmi s drobnými ostrovčekmi flyšu ako zvyškami niekdajšej paleogénnej pokrývky. Je charakteristické bralným reliéfom a krasovými fenoménmi. Je bez ústredného chrbta či hrebeňa, keďže ho priečne rozrezávajú potoky v hlbokých údoliach miestami s tiesňavovými úsekmi (Teplianka, Kalamenianka, Sestrč, Prosiečanka a Kvačianka). Vrcholí vo svojej západnej časti Veľkým Chočom, siahajúcim až do kosodrevinového vegetačného stupňa (1 611 m n. m.).

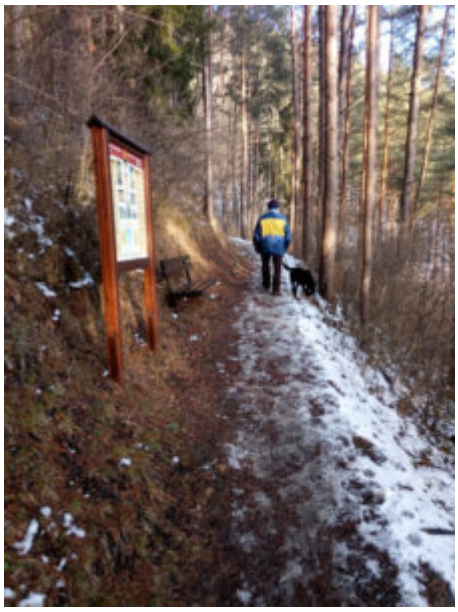
Názvy informačných panelov

1. Veľká Morava
2. Svätý Cyril – Konštantín
3. Svätý Metod

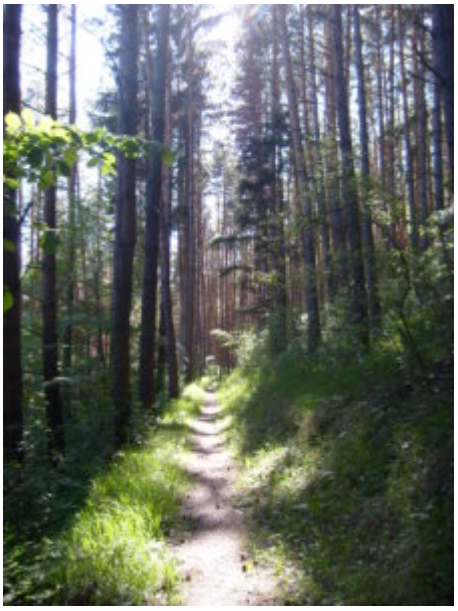
Informačné panely v teréne nie sú označené názvom náučného chodníka. Vzhľad prvého a zvyšných dvoch panelov sa líšia.

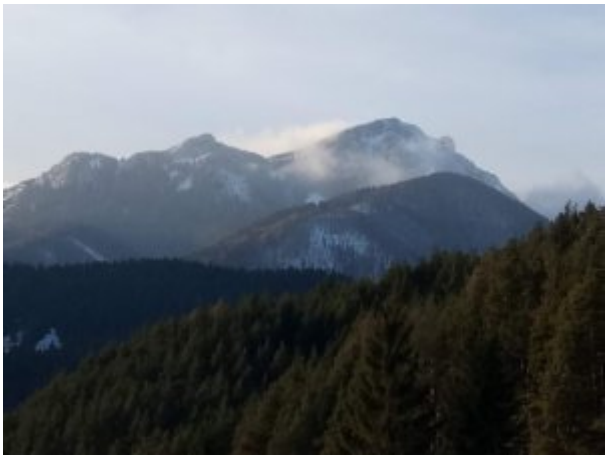

Svätý Metod
Sv. Methodius

MAPY.CZ